

13.6.2022

Ohje turkistarhan työntekijöiden koronavirustestauksesta

Tämä on THL:n ja Ruokaviraston ohje *kunnille ja sairaanhoitopiireille* turkistarhoilla työskentelevien COVID-19-testauksista. Testaamisen avulla voidaan seurata ja estää SARS-CoV-2-tartuntoja suomalaisilla turkistarhoilla.

Koska testausta tehdään yleisvaarallisen tartuntataudin leviämisen estämiseksi, on suositeltavaa, että kunnat huolehtisivat testauksen järjestämisestä ja kustannuksista.

Testauksiin osallistuminen on vapaaehtoista, ellei toimivaltainen viranomaisena ole tehnyt tartuntatautilain 16 §:n mukaista päätöstä pakollisesta terveystarkastuksesta. Turkistarhojen työntekijöiden testaaminen vaikuttaa kuitenkin siihen, miten usein turkistarhan eläimiä on tutkittava SARS-CoV-2-tartunnan varalta.

Tausta

Euroopan unionin komissio on julkaissut täytäntöönpanopäätöksen (EU) 2021/788. Päätöksen voimassaoloa jatkettiin täytäntöönpanopäätöksellä (EU) 2022/460. Päätös sisältää säännöt tiettyjen eläinlajien SARS-CoV-2-tartuntojen seuraamiseksi ja raportoimiseksi.

Komission päätös on jäsenvaltioita velvoittava. Sen toimeenpano aloitettiin kesäkuussa 2021. Päätös on voimassa 31.3.2023 saakka.

Päätöksen taustalla on minkkien ja supikoirien mahdollisten SARS-CoV-2-tartuntojen aiheuttama vaara ihmisten terveydelle. Erityisenä huolena on mutaatioiden syntyminen turkistarhoilla.

Komission päätös edellyttää, että minkki- ja supikoiratarhoilla tehdään seuranta koronaviruksen (SARS-CoV-2) varalta. Päätös antaa eri vaihtoehtoja seurantanäytteenotto-ohjelmiksi.

Suomessa on päätetty valita seurantaohjelma, jossa huomioidaan turkistarhojen eläinten koronavirustestausten määrä, turkistarhoilla toteutettavat taudintorjuntatoimenpiteet ja turkistarhojen työntekijöiden koronavirustestaus.

Komission päätös ei säädä, kuinka usein ja missä tilanteissa työntekijöitä testataan. Tässä ohjeessa on kuvattu Suomessa toteutettava suunnitelma työntekijöiden testauksesta.

Määritelmät

Turkistarhalla tarkoitetaan tarhaa, jossa kasvatetaan minkkejä tai supikoiria tai molempia. Ohje ei koske kettutarhoja.

Turkistarhan työntekijällä tarkoitetaan tarhan omistajaa, hänen perheenjäsentään tai tarhalle palkattua ihmistä, joka on työssään eläinten kanssa kosketuksissa. Työntekijällä ei tarkoiteta ihmisiä, jotka käyvät tarhalla satunnaisesti kuten rehujen tai jätteiden kuljettajat.

Tilanteet, joissa **suositellaan** turkistarhan työntekijän testausta koronaviruksen varalta

- 1) Turkistarhan työntekijällä on koronavirustartuntaan sopivia oireita.
- 2) Turkistarhan työntekijällä, työntekijän kanssa samassa taloudessa asuvalla henkilöllä tai tarhan eläimillä todetaan koronavirustartunta. Kaikki altistuneet seulotaan oireettomien tartunnan saaneiden löytämiseksi ja epidemian rajaamiseksi mahdollisimman nopeasti. Näyte otetaan ajankohtana, jolloin näytteessä todennäköisemmin todettaisiin koronavirus. Tässä tilanteessa on tärkeää korostaa työntekijöille, että negatiivinen testitulokset ei lopeta tartuntatautilääkärin määräämää altistuneen karanteenia eikä hän voi työskennellä tarhalla ennen karanteeniajan loppua.
- 3) Kaikki uudet työntekijät testataan ennen töiden aloittamista niin, että työt alkavat vasta, kun negatiivinen testitulokset on saatu. Testaus tehdään aikaisintaan 48 tuntia ennen töiden aloittamista. Tämä suositus koskee myös täyden COVID-19-rokotussarjan saaneita työntekijöitä. Testaus on erityisen tärkeää, jos työntekijät asuvat yhteismajoituksessa.
- 4) Kaikki turkistarhalla työskentelevät työntekijät testataan, kun he palaavat ulkomaanmatkalta niin, että työt alkavat vasta, kun negatiivinen testitulokset on saatu. Testaus tehdään aikaisintaan 48 tuntia ennen töiden aloittamista. Tämä suositus koskee myös täyden COVID-19-rokotussarjan saaneita työntekijöitä. Testaus on erityisen tärkeää, jos työntekijät asuvat yhteismajoituksessa.

Jos tarhan työntekijällä todetaan tartunta, tehdään tartuntatautiasetuksen mukainen ilmoitus kunnaneläinlääkärille, joka aloittaa näytteenoton tarhan eläimistä.

Näytteenotto- ja testausmenetelmät

Testausmenetelminä suositellaan ensisijaisesti terveydenhuollossa suoritettuja PCR- tai antigenitestejä. Kaikki tarhojen työntekijöistä löydetty SARS-CoV-2-virukset suositellaan tyytittäväksi tarkemmin sekvensoimalla mahdollisten uusien minkeissä syntyneiden mutaatioiden havaitsemiseksi. Tästä syystä suositellaan ensisijaiseksi menetelmäksi PCR-menetelmää. Näyte on nenänielunäyte. Kotitestejä voi käyttää, mikäli testaus terveydenhuollossa ei onnistu. Kotitestiherkkyys oireettomien henkilöiden kohdalla ei ole hyvä, joten suositeltavaa olisi tehdä kotitesti vähintään kaksi kertaa peräkkäisinä päivinä (esimerkiksi 48 h ja 24 h ennen suunniteltua töiden aloittamista).

Lisätietoja:

Jari Jalava

johtava asiantuntija

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

sähköposti: etunimi.sukunimi@thl.fi

Terhi Laaksonen

osastonjohtaja

Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin osasto

Ruokavirasto

puh. 040 159 5812

sähköposti: terhi.laaksonen(at)ruokavirasto.fi

Riikka Lahdenperä

ylitarkastaja

Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin osasto

Ruokavirasto

puh. 0295 204 558

sähköposti: riikka.lahdenpera(at)ruokavirasto.fi

Tartuntatautilain 7 §:n mukaan THL tukee ja ohjaa tartuntatautien torjuntatyötä mm. kunnissa ja sairaanhoitopiirien kuntayhtymissä. THL:lla ei ole säännöksen nojalla toimivaltaa antaa muita viranomaista juridisesti sitovaa ohjeistusta. Kunnat ja sairaanhoitopiirit harkitsevat ohjeen soveltamisen alueellaan sen erityispiirteet ja vallitseva epidemiatilanne huomioon ottaen.